

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ เป็นการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) จากเอกสารหลักสูตร ประมวลการสอนรายวิชา ระเบียบกองทัพอากาศ และระเบียบกรมแพทย์ทหารอากาศ การวิเคราะห์พิจารณาจากหลักการที่ได้ศึกษาจากตำราและเอกสาร แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญนี้เลือกจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านโครงสร้างและการพัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทั่วไป

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 กลุ่ม แสดงไว้ในผนวก ง. เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมีความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 ถือเป็นข้อตัดสินผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. วิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร โดยทำการวิเคราะห์เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์รายวิชา เท่านั้น

รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แยกวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

ปรัชญาของหลักสูตร นำหลักการที่ศึกษาจากตำราและเอกสารเป็นหลักในการพิจารณาว่า ปรัชญาของหลักสูตรที่บ่งไว้ในเอกสารหลักสูตร มีข้อความระบุสิ่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนครบถ้วนตามหลักการหรือไม่ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) หน้าที่และข้อผูกพันของสถาบันการศึกษา แสดงเจตจำนงว่า การจัดการศึกษา เพื่ออะไร และผู้รับบริการ เป็นใคร
- 2) ลักษณะของความรู้ที่จัดให้กับผู้เรียน ยึดหลักอะไรบ้างที่เป็น หลักสากลและหลักเฉพาะของท้องถิ่น แสดงความเชื่อของการปฏิบัติการศึกษาว่าเป็นไป ในรูปใด รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนที่คณาจารย์ในสถาบันร่วมกันกำหนด ขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามความเชื่อนั้น ๆ
- 3) ลักษณะและคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา ว่ามีความรู้ความสามารถและค่านิยมอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การบรรยายเปรียบเทียบ

ข. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์เพื่อแสดงว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ระบุพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะพิสัย ไว้ ครบถ้วนหรือไม่ วัตถุประสงค์ข้อใดระบุพฤติกรรมด้านใดก็ทำเครื่องหมายไว้ แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูลจากตารางวิเคราะห์

ค. โครงสร้างของหลักสูตร ทำการวิเคราะห์การแบ่งหมวดวิชา จากเอกสารหลักสูตรว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2525 ของทบวงมหาวิทยาลัยหรือไม่ ซึ่งการจัดแบ่งหมวดวิชาตามเกณฑ์ มาตรฐานมีดังนี้

โครงสร้างของหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วย 4 หมวดวิชา คือ

- หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาการศึกษาทั่วไปที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ จะต้องจัดให้มีทั้งรายวิชาวิทยาศาสตร์ และรายวิชาคณิตศาสตร์ การจัดการศึกษาหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปจะจัดในลักษณะ เป็น รายวิชาเดียวกัน หรือลักษณะบูรณาการในรูปใดก็ได้ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้น

- หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หมายถึง วิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะรายวิชาที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ และให้หมายรวมถึงรายวิชาทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

- หมวดวิชาชีพ หมายถึง วิชาเฉพาะสาขาวิชาชีพด้านพยาบาลศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต โดยให้มีกลุ่มรายวิชาภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต และกลุ่มรายวิชาภาคทฤษฎีไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาใด ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน และจัดให้เป็นรายวิชาเลือกได้ ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ทั้งนี้ รายวิชาใดที่นับหน่วยกิตไว้ในหมวดวิชาใดหรือกลุ่มวิชาใดแล้ว จะนำหน่วยกิตของรายวิชานั้นมานับในหมวดวิชาอื่นหรือกลุ่มวิชาอื่นอีกไม่ได้¹

สร้างตารางเปรียบเทียบโครงสร้างระหว่างเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยกับหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง

ง. เนื้อหาวิชา ทำการวิเคราะห์ในเรื่องต่อไปนี้

1) ลักษณะวิชา พิจารณามีการเลือกเนื้อหาเป็นแบบใด

ใน 6 แบบ คือ

- แบบแกนของการพยาบาล (Design the Nursing Core)
- แบบความคิดรวบยอด (Defining and Describing Concepts)

¹ทบวงมหาวิทยาลัย, เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ พ.ศ.2525. (เอกสารอัดสำเนา).

- แบบใช้กระบวนการพยาบาล (Utilizing the Nursing Process)
- แบบศึกษาเฉพาะกรณี (Analyzing Case Studies)
- แบบสร้างโมเดล (Constructing Models)
- แบบใช้ประโยชน์จากทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ (Utilizing a Science Theory)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาจากแนวสังเขปรายวิชา (Course Description) ในแต่ละกลุ่มวิชาซึ่งแสดงไว้ในเอกสารหลักสูตรว่าเท่าลักษณะในแบบใดมากที่สุด

2) การจัดเรียงเนื้อหาวิชา พิจารณาตามหลักเกณฑ์แล้ววิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- ความต่อเนื่อง (Continuity) จัดลำดับวิชาในแต่ละหมวดให้มีความต่อเนื่อง โดยพิจารณาเนื้อหาวิชาจากประมวลการสอน แล้วเปรียบเทียบกับการจัดโปรแกรมการศึกษาจากเอกสารหลักสูตร

- การเรียงลำดับ (Sequence) พิจารณาการจัดโปรแกรมการศึกษาในแต่ละชั้นปี และดูเนื้อหาวิชาจากแนวสังเขปรายวิชาประกอบ ว่าเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์หรือไม่

- ความสมดุลย์ (Balance) พิจารณาวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาจากเอกสารหลักสูตรและประมวลการสอนว่าสอดคล้องสมดุลย์กันเพียงใด

- ความผสมผสาน (Integrate) พิจารณาเนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดวิชาจากแนวสังเขปรายวิชาว่ามีความผสมผสานกันเพียงใด

3) การจัดโปรแกรมการศึกษา พิจารณาว่าได้กำหนดให้ความสัมพันธ์กันระหว่างวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาเลือก และวิชาชีพพยาบาล เป็นไปในลักษณะวิธีแยก (Separation) หรือวิธีคู่ขนาน (Parallel) โดยการสร้างแผนภูมิแล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากแผนภูมิ

จ. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พิจารณาว่าจัดในรูปแบบใด
ใน 4 แบบ คือ

- แบบผู้เรียนรับรู้คนเดียว (Reception Strategies)
- แบบกระทำร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (Interpersonal Strategies)
- แบบมุ่งที่การแก้ปัญหา (Selection Strategies)
- แบบกระบวนการกลุ่ม (Group Process Strategies)

วิเคราะห์จากประมวลการสอนรายวิชาว่าส่วนใหญ่จัดในรูปแบบใด

จ. การประเมินผลการเรียน ทำการวิเคราะห์จากประมวลการสอนรายวิชาว่าส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการประเมินผลการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติว่าเป็นไปในรูปแบบใด นำข้อมูลจากระเบียบกองทัพอากาศ และระเบียบกรมแพทย์ทหารอากาศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลมาพิจารณาประกอบด้วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย เปรียบเทียบกับหลักการที่ศึกษาจากตำราและเอกสาร

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

สร้างตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์รายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชา ใช้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลักในการพิจารณา แล้วดูความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์รายวิชาจากประมวลการสอนในด้านความหมายทั่วไป ไม่ได้แยกเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย หรือทักษะพิสัย เมื่อมีความสอดคล้องก็ทำเครื่องหมายไว้ แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง หากการรายละเอียดของผลรวมของความสัมพันธ์ แยกเป็นรายกลุ่มวิชาและรายหมวดวิชา ส่วนรายวิชานั้นแสดงไว้ในผนวก จ. วิเคราะห์ข้อมูลจากตารางวิเคราะห์